

IMPUTATIEPERIKELEN

Mr W.A.K. Rank

In het navolgende wordt onderzocht hoe volgens de artikelen 6.1.6.13 en 6.1.6.14 NBW moet worden geïmputeerd wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd. De schrijver komt daarbij tot de conclusie dat beide bepalingen in onderling verband en samenhang beschouwd, onvoldoende houvast bieden om deze vraag adequaat te kunnen beantwoorden. Wijziging van art. 6.1.6.14 is z.i. gewenst.

1. Inleiding

Het komt geregeld voor dat een schuldenaar jegens dezelfde schuldeiser uit verschillende verbintenissen tot meer dan één prestatie is gehouden. Wanneer nu deze prestaties van verschillende aard zijn, en de schuldenaar één bepaalde prestatie aanbiedt, levert de vraag, welke verbintenis daardoor wordt nagekomen in de regel geen problemen op. Dit is evenwel anders, wanneer de desbetreffende verbintenissen gelijksoortig zijn, in het bijzonder wanneer zij alle strekken tot betaling van een geldsom. In dat geval rijst de vraag op welke schuld de betaling moet worden toegerekend. Deze problematiek regelt het NBW in de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14.

In het onderstaande zal worden gezien hoe volgens deze artikelen moet worden geïmputeerd wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd.

Een uiteenzetting van de toekomstige wettelijke regeling passeert de revue. Vervolgens wordt de hier opgeworpen imputatievraag exemplarisch getoetst. Een en ander wordt afgesloten met een conclusie.

2. Toekomstige wettelijke regeling

Verricht de schuldenaar een betaling die zou kunnen worden toegerekend op twee of meer verbintenissen jegens eenzelfde schuldeiser, dan geschiedt de toerekening volgens art. 6.1.6.13 lid 1 op de verbintenis welke de schuldenaar bij de betaling aanwijst. Een en ander komt hierop neer dat de schuldenaar, uitdrukkelijk of stilzwijgend¹⁾, eenzijdig kan bepalen welke schuld door zijn prestatie wordt gedelgd. Dit betekent dat de crediteur die de betaling weigert op de grond dat hij een andere imputatie wenst, in schuldeisersverzuim geraakt.²⁾ Bij gebreke van zodanige aanwijzing geschiedt de toerekening volgens art. 6.1.6.13 lid 2 in de eerste plaats op de opeisbare verbintenissen. Zijn er dan nog meer verbintenissen waarop de toerekening zou kunnen plaatsvinden, dan geschiedt deze in de eerste plaats op de meest bezwarende³⁾ en zijn de verbintenissen even bezwarend, op de oudste.⁴⁾ Zijn de verbintenissen bovendien even oud dan geschiedt de toerekening naar evenredigheid.⁵⁾

Voor de toerekening op geldschulden geeft art. 6.1.6.14 een regeling die op verscheidene punten afwijkt van het in art. 6.1.6.13 vervatte stelsel.

Art. 6.1.6.14 lid 1 bepaalt dat betaling van een geldsom in de eerste plaats in mindering van de kosten strekt, vervolgens in mindering van de verschenen rente⁶⁾ en tenslotte in mindering van de hoofdsom en de lopende rente.⁷⁾ Ingevolge art. 6.1.6.14 lid 2 kan de schuldeiser, zonder daardoor in verzuim te komen, een aanbod tot betaling weigeren, indien de schuldenaar een andere volgorde voor de toerekening aanwijst. Geeft de debiteur in een situatie waarin niet slechts een hoofdsom, doch tevens rente en/of kosten dienen te worden betaald derhalve bij de betaling niet uitdrukkelijk of stilzwijgend te kennen op welke van deze posten hij zijn prestatie wenst geïmputeerd te zien, dan geschiedt de toerekening steeds conform de in art. 6.1.6.14 lid 1 bepaalde volgorde. Een en ander geldt niet alleen indien de hoofdsom reeds opeisbaar is maar ook indien dit nog niet het geval is. In het eerste geval - waarin de rentedragende hoofdsom de meest bezwarende schuld is - vormt art. 6.1.6.14 lid 1 een uitzondering op art. 6.1.6.13 lid 2, terwijl de bepaling in het tweede geval als een toepassing van laatstgenoemd voorschrift kan worden gezien.⁸⁾

Geeft de debiteur bij de betaling wel te kennen hoe hij zijn prestatie wenst geïmputeerd te zien, moet op voorhand worden onderscheiden tussen de situatie dat hij wil toerekenen op een wijze die met de in art. 6.1.6.14 lid 1 bepaalde rangreeks overeenstemt en de situatie dat hij een imputatie wenst die niet aan de volgorde van dat artikel beantwoordt. In het eerste geval doet de hoofdregel van art. 6.1.6.13 lid 1 zich gevoelen en heeft de schuldeiser de betaling te accepteren op straffe van crediteursverzuim.⁹⁾ Voor het tweede geval bepaalt art. 6.1.6.14 lid 2 evenwel dat de schuldeiser het aanbod van betaling kan afwijzen zonder in crediteursverzuim te geraken, daarmee de regel van art. 6.1.6.13 lid 1 doorbrekend.¹⁰⁾ Bij geldschulden gaan de wensen van de schuldenaar derhalve niet zonder meer boven de wettelijke richtlijnen. Afwijking is slechts mogelijk met uitdrukkelijke of stilzwijgende medewerking van de crediteur. Aanvaardt deze een betaling waarbij door de schuldenaar een van art. 6.1.6.14 lid 1 afwijkende imputatie wordt gedaan, dan is hij daaraan, evenals in het geval van art. 6.1.6.13, gebonden en is de door de schuldenaar aangewezen schuld tenietgegaan¹¹⁾. De schuldeiser kan dan niet het betaalde behouden en dit overeenkomstig art. 6.1.6.14 lid 1 imputeren. Maakt de schuldeiser van zijn weigeringsrecht gebruik, dan kan de debiteur zich slechts van zijn verplichtingen bevrijden door een betalingsaanbod te doen waarmee de crediteur zich wel kan verenigen of dat hij in verband met art. 6.1.6.14 niet kan weigeren.¹²⁾ Heeft de schuldeiser de betaling reeds ontvangen dan zal een beroep op art. 6.1.6.14 lid 2 in beginsel met terugbetaling gepaard dienen te gaan. Deze terugbetalingsverplichting is evenwel vatbaar voor verrekening met de oorspronkelijke vordering die als gevolg van de weigering zal zijn blijven bestaan. Op deze verrekening is art. 6.1.10.15 van toepassing, zodat het bepaalde in art. 6.1.6.14 leden 1 en 2 ook dan tot gelding kan komen.¹³⁾

Art. 6.1.6.14 lid 3 tenslotte geeft de schuldeiser de bevoegdheid volledige aflossing van de hoofdsom te weigeren, indien daarbij niet tevens de verschenen en lopende rente alsmede de kosten worden voldaan. Deze bepaling heeft naast de leden 1 en 2 slechts zelfstandige betekenis voor het geval de debiteur wel de hoofdsom doch niet de lopende rente zou aanbieden¹⁴⁾ en geeft de schuldeiser de mogelijkheid te voorkomen dat hij door de schuldenaar in geval van vervroegde aflossing van de hoofdsom met een

vordering terzake van nog lopende en derhalve nog niet opeisbare rente wordt opgezadeld.¹⁵⁾

Wanneer toerekening ten gevolge zou hebben dat een verbintenis slechts partieel kan worden nagekomen, kan ook art. 6.1.6.3 zijn invloed doen gelden. Volgens deze bepaling is de schuldenaar zonder toestemming van de schuldeiser niet bevoegd het verschuldigde in gedeelten te voldoen.¹⁶⁾ Art. 6.1.6.13 regelt een weliswaar aan de imputatie verwante, doch duidelijk van de hare te onderscheiden problematiek. Gaat het bij de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 om toerekening op verschillende schulden, voor toepassing van art. 6.1.6.3 dient men zich telkens de vraag te stellen, of één bepaalde schuld geheel of gedeeltelijk wordt voldaan.¹⁷⁾

Tenslotte zij nog opgemerkt dat de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 van aanvullend recht zijn. Partijen kunnen derhalve uitdrukkelijk of stilzwijgend een andere imputatieregeling overeenkomen.¹⁸⁾

3. Imputatieperikelen

De vraag is nu hoe volgens de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 moet worden geïmputeerd wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd. Het antwoord op die vraag wordt in hoge mate bepaald door de reikwijdte die aan de regeling van art. 6.1.6.14 moet worden toegekend. Gelden de regels van art. 6.1.6.14 uitsluitend binnen éénzelfde 'hoofdverbintenis' strekkende tot betaling van hoofdsom, renten en kosten, dan zou eerst aan de hand van art. 6.1.6.13 moeten worden beslist op welke 'hoofdverbintenis' zou moeten worden geïmputeerd en vervolgens aan de hand van art. 6.1.6.14 hoe de betaling binnen het aldus bepaalde kader op kosten, renten en hoofdsom in mindering zou moeten worden gebracht. Zijn de regels van art. 6.1.6.14 ook van toepassing wanneer tussen schuldenaar en schuldeiser meerdere hoofdverbintenissen bestaan, dan zou eerst over de gehele linie conform art. 6.1.6.14 moeten worden geïmputeerd en pas daarna overeenkomstig art. 6.1.6.13, zodat de betaling primair in mindering zou strekken van het totaal der verschuldigde kosten, vervolgens van het totaal der verschenen renten en tenslotte van het totaal der hoofdsommen met het totaal der lopende renten, terwijl de binnen

deze blokken geldende volgorde weer wordt bepaald door die welke ex art. 6.1.6.13 voor de 'hoofdverbintenissen', bestaat.¹⁹⁾

Een voorbeeld moge een en ander verduidelijken. Op 1 juni 1988 leent De Vries f 10.000,- aan Knol tegen een rente van 16% per jaar. Op 1 juni 1989 leent De Vries nog eens f 3.000,- aan Knol tegen een rente van 18% per jaar. Beide schulden worden op 1 juni 1990 opeisbaar en alsdan dienen ook de verschuldigde interessen (resp. f 3.200,- en f 540,-) te worden voldaan. Op 2 juni 1990 ontvangt De Vries van de PCGD een dagafschrift, waaruit blijkt dat zijn postgirorekening op 1 juni is gecrediteerd voor een bedrag van f 5.000,-, hetwelk Knol daarop zonder nadere vermelding heeft doen overschrijven.²⁰⁾ Gaan wij er nu van uit dat eerst overeenkomstig art. 6.1.6.13 en pas daarna overeenkomstig art. 6.1.6.14 moet worden geïmputeerd, dan levert dat het volgende plaatje op. Toepassing van art. 6.1.6.13 lid 2 brengt met zich mee dat op de schuld van f 3.000,- geïmputeerd moet worden. Immers, beide schulden zijn opeisbaar, maar de schuld van f 3.000,- is de meest bezwarende, vermits zij per gulden de meeste rente kost.²¹⁾ Binnen *dit* bestek moet de betaling nu krachtens art. 6.1.6.14 lid 1 eerst op de verschenen rente (f 540,-) en vervolgens op de hoofdsom (f 3.000,-) in mindering worden gebracht. Resteert nog f 1.460,-. Daarna komt de tweede hoofdverbintenis aan bod. Ook hier doet art. 6.1.6.14 lid 1 zijn invloed gevoelen: de zojuist genoemde f 1.460,- strekt primair in mindering van de verschenen rente ad f 3.200,-. Aan de hoofdsom van f 10.000,- komen we derhalve in het geheel niet toe, terwijl er daarnaast nog f 1.740,- rente verschuldigd blijft.²²⁾ Gaan wij er evenwel vanuit dat de regels van art. 6.1.6.14 ook gelden wanneer tussen schuldenaar en schuldeiser meerdere 'hoofdverbintenissen' bestaan dan levert dit een heel ander beeld op. De betaling strekt dan primair in mindering van het totaal der verschenen renten: f 540,- over de schuld van f 3.000,- en f 3.200,- over de schuld van f 10.000,-.²³⁾ Resteert nog een bedrag van f 1.260,-, dat vervolgens op de meest bezwarende schuld (f 3.000,-) in mindering wordt gebracht. Ook dan komen we aan de hoofdsom van f 10.000,- in het geheel niet toe, terwijl er een gedeelte van de schuld van f 3.000,- (f 1.740,-) onbetaald blijft.²⁴⁾ De verschillen tussen de beide benaderingen worden er nog saillant op als men de casus aldus varieert dat Knol bij de betaling uitdrukkelijk vermeldt dat hier

een gedeelte van de eerste hoofdsom (f 10.000,-) wordt afgelost. Stelt men zich op het standpunt dat de regels van art. 6.1.6.14 leden 1 en 2 uitsluitend binnen het kader van éénzelfde, ex art. 6.1.6.13 bepaalde, hoofdvbintenis gelden, dan kan De Vries op grond van art. 6.1.6.14 lid 2 de betaling weigeren en van Knol eisen dat hij eerst de achterstallige rente op deze schuld (f 3.200,-) voldoet. Stelt men zich evenwel op het standpunt dat eerst over de gehele linie volgens art. 6.1.6.14 dient te worden geïmputeerd, dan kan De Vries, zonder in verzuim te komen, ook in dat geval de betaling weigeren en bovendien van Knol eisen dat hij eerst het totaal der verschenen renten (f 3.200,- + f 540,-) voldoet.²⁵⁾

De artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 laten het hier gesignaleerde probleem ongeregeld en ook de toelichting biedt op dit punt geen uitsluitel. Dit is op zijn zachtst gezegd merkwaardig nu de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 woordelijk overeenstemmen met de artt. 1.16 en 1.17 van het Beneluxontwerp Nakoming van verbintenissen²⁶⁾ en de daarbij behorende toelichting wèl uitvoerig op de hier besproken kwestie ingaat en zelfs uitdrukkelijk bepaalt dat de oplossing van dit vraagstuk aan de rechter wordt overgelaten.²⁷⁾ In dit verband is het vrijwel ondenkbaar dat de ontwerpers van de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 een en ander gewoonweg over het hoofd hebben gezien. Uitgesloten is ook dat zij het hierbesproken probleem niet hebben aangesneden in de veronderstelling dat beide artikelen, in onderling verband en samenhang beschouwd, in de thans voorliggende redactie eenduidig zouden bepalen hoe een betaling moet worden geïmputeerd wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd. Het meest ligt dan ook nog voor de hand dat men het terzake van de artt. 1.16 en 1.17 van het Beneluxontwerp bepaalde ook hier van toepassing heeft willen doen zijn, maar heeft verzuimd een en ander in de toelichting te vermelden. Zouden de ontwerpers alsdan hebben onderkend dat de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 op dit punt voor tweeërlei interpretatie vatbaar zijn, maar het aan de rechter hebben willen overlaten aan de hand van de in de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 vervatte regels en de redelijkheid en billijkheid tot een oplossing te komen, ook wanneer men hen een dergelijke gedachtengang ontzegt, zal onder de thans voorliggende redactie het verlossende woord van de

rechter moeten komen.

Het probleem is nu of de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 de rechter voldoende houvast bieden om de vraag, hoe een betaling moet worden geïmputeerd, wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd, adequaat te kunnen beantwoorden. Ik voor mij waag het dit te betwijfelen. Zo wijzen de tekst van art. 6.1.6.14 lid 1 en de volgorde waarin de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 zijn geplaatst mijns inziens in de richting van een imputatie waarbij de regels van art. 6.1.6.14 ingeval van meerdere rentedragende schulden alleen gelden, binnen het kader van eenzelfde, ex art. 6.1.6.13 bepaalde, hoofdverbintenis. Art. 6.1.6.14 lid 1 spreekt immers van 'betaling van een geldsom'. Leest men een en ander in verband met het in art. 6.1.6.13 bepaalde, dan moet dit, mede gelet op het gebruikte enkelvoud, wel tot de conclusie leiden dat hiermee is bedoeld op een geldsom die door art. 6.1.6.13 wordt aangewezen. Voor dit standpunt pleit ook het argument dat de zekerheden die voor de hoofdsom zijn gesteld, de renten en kosten veelal niet of slechts in mindere mate dekken.²⁸⁾ De ratio van art. 6.1.6.14 wijst evenwel in de richting van een imputatie waarbij de regels van art. 6.1.6.14 ook toepasselijk zijn wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd.²⁹⁾ Voor dit standpunt pleit ook het argument dat hoofdsom (en lopende rente), verschenen rente en kosten naar NBW verschillende verbintenissen opleveren.

Van de schrijvers geven alleen Van Opstall en Schoordijk er met zoveel woorden blijk van het probleem te onderkennen en ook zij komen niet tot een eenduidige oplossing. Van Opstall stelt zich zonder enige nadere motivering op het standpunt dat art. 6.1.6.14 zich er niet tegen verzet dat de schuldenaar, die naast een hoofdsom met achterstallige en lopende rente alsmede kosten nog een andere geldschuld aan dezelfde schuldeiser heeft, deze andere schuld delgt door zulks bij de betaling te verklaren.³⁰⁾ Kiest Van Opstall aldus voor het eerstbesproken stelsel, Schoordijk komt met een - weinig overtuigend - beroep op de M.v.A. tot de slotsom dat de schuldeiser de betaling in een dergelijk geval kan weigeren op grond van art. 6.1.6.14 lid 2 en van debiteur kan eisen dat hij eerst de achterstallige renten en kosten op de eerstgenoemde schuld voldoet en kiest derhalve voor de laatst genoemde mogelijkheid.³¹⁾

Al met al moet derhalve worden vastgesteld dat de regeling van de artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 aan duidelijkheid te wensen overlaat waar zij rechter én partijen ten enenmale onvoldoende aanknopingspunten biedt om de vraag of de regels van art. 6.1.6.14 ook van toepassing zijn wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd eenduidig te kunnen beantwoorden.

4. Alternatief

Wat mij betreft zou op zijn minst gewenst zijn een wijziging van art. 6.1.6.14 in die zin dat in het eerste lid van deze bepaling met zoveel woorden tot uitdrukking wordt gebracht dat het artikel alleen geldt binnen eenzelfde 'hoofdverbintenis' strekkende tot betaling van hoofdsom, renten en kosten en niet wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd. Aldus zou buiten twijfel worden gesteld dat steeds eerst overeenkomstig art. 6.1.6.13 moet worden beslist op welke 'hoofdverbintenis' moet worden geïmputeerd en vervolgens overeenkomstig art. 6.1.6.14 hoe de betaling binnen het aldus bepaalde kader op kosten, renten en hoofdsom in mindering moet worden gebracht.

Verdiert een dergelijk alternatief alleen al uit oogpunt van rechtszekerheid de voorkeur boven de huidige redactie, het valt uiteindelijk ook te prefereren boven integrale toepasselijkheid van art. 6.1.6.14. Weliswaar is het zo dat deze oplossing betaling door een derde sterk bemoeilijkt, maar daar staat tegenover dat zij het zwaartepunt minder eenzijdig bij de crediteur legt. Lusten en lasten worden eerlijker over beide partijen verdeeld. Bestaan tussen schuldenaar en schuldeiser meerdere 'hoofdverbintenissen' strekkende tot betaling van hoofdsom, renten en kosten, dan is de schuldenaar souverain met betrekking tot de vraag op welke 'hoofdverbintenis' de betaling wordt toegerekend. Met betrekking tot de vraag hoe de betaling binnen de aldus aangewezen 'hoofdverbintenis' op kosten, renten en hoofdsom wordt geïmputeerd heeft echter de schuldeiser het laatste woord.³²⁾ Voorts ligt deze redactie niet alleen uit oogpunt van rechtscontinuïteit in de rede maar naar alle waarschijnlijkheid stemt zij ook het meest overeen met de bedoeling van de ontwerpers. En tenslotte lijkt een en

ander in praktijk makkelijker hanteerbaar dan een wijze van imputatie waarbij de betaling weliswaar primair in mindering strekt van het totaal der verschuldigde kosten en het totaal der verschenen renten maar waarbij toch ook weer de hand van art. 6.1.6.13 zal moeten worden bepaald welke kosten en welke renten het eerst voor imputatie in aanmerking komen.

Een gewijzigd art. 6.1.6.14 zou wellicht als volgt kunnen luiden:

Art. 6.1.6.14 - 1. Betaling van een geldsom strekt in de eerste plaats in mindering van de kosten, vervolgens in mindering van de verschenen rente en tenslotte in mindering van de hoofdsom en de lopende rente. Is de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom met eventueel kosten en renten verschuldigd dan wordt de hierbedoelde geldsom aangewezen met inachtneming van het in art. 6.1.6.13 bepaalde.

- 2. De schuldeiser kan, zonder daardoor in verzuim te komen, een aanbod tot betaling weigeren, indien de schuldenaar een andere volgorde voor de toerekening aanwijst.

- 3. De schuldeiser kan volledige aflossing van de hoofdsom weigeren, indien daarbij niet tevens de verschenen en lopende rente alsmede de kosten worden voldaan.

5. Samenvatting en conclusie

De artt. 6.1.6.13 en 6.1.6.14 bieden, in onderling verband en samenhang beschouwd, onvoldoende houvast om de vraag hoe een betaling moet worden geïmputeerd wanneer de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser meer dan één hoofdsom, met eventueel renten en kosten is verschuldigd eenduidig te kunnen beantwoorden. Naar tekst én toelichting blijft in het ongewisse of de regels van art. 6.1.6.14 uitsluitend gelden binnen eenzelfde 'hoofdverbintenis' strekkende tot betaling van hoofdsom, renten en kosten of dat zij ook van toepassing zijn wanneer tussen schuldenaar en schuldeiser meerdere van dergelijke 'hoofdverbintenissen' bestaan.

Er is voldoende grond art. 6.1.6.14 aldus te wijzigen dat in het eerste lid van deze bepaling met zoveel woorden tot uitdrukking wordt gebracht, dat uitdrukkelijk voor de eerste optie wordt gekozen. Verdient een dergelijk alternatief alleen al uit oogpunt van rechtszekerheid de voorkeur boven de huidige redactie, het

valt uiteindelijk ook om verschillende redenen te prefereren boven een imputatiestelsel waarin de regels van art. 6.1.6.14 generaal toepasbaar zijn.

Noten

- 1) TM, Parlementaire Geschiedenis NBW, Boek 6, blz. 180; vgl. HR 2 december 1953, NJ 1954, 229.
- 2) TM, t.a.p. blz. 179.
- 3) In elk gegeven geval zal de rechter moeten uitmaken bij de betaling van welke schuld de schuldenaar het meest belang heeft. Hierbij zal vaak de hoogte van de rente een beslissende rol spelen doch ook het feit dat de schuldenaar er belang bij heeft een voor een der schulden verbonden zaak vrij te krijgen en de al dan niet aanwezigheid van een boetebeding. Vgl. Asser-Rutten-Hartkamp I, 7e druk, Zwolle 1984, nr. 252; H.C.F. Schoordijk, Het algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht naar het Nieuw Burgerlijk Wetboek, Deventer, 1979, blz. 133.
- 4) Onder de oudste schuld moet worden verstaan de schuld die het eerst geboren is. Aldus: Asser-Rutten-Hartkamp I, t.a.p., nr. 252. Anders: H.C.F. Schoordijk, t.a.p., blz. 133.
- 5) Hetgeen in zoverre een inbreuk op de regel van art. 6.1.6.3 betekent.
- 6) Onder de verschenen rente is te verstaan de reeds vervallen, opeisbare rente. Aldus TM, t.a.p., blz. 181.
- 7) Onder de lopende rente is te verstaan de sedert de laatste vervaldatum weer ontstane en geleidelijk aangegroeide, maar nog niet opeisbare rente. Art. 6.1.6.14 lid 1 noemt de lopende rente in één adem met de hoofdsom omdat zij als bestanddeel van de hoofdsom veelal niet afzonderlijk betaalbaar zal zijn. Wanneer dit krachtens de overeenkomst echter wel mogelijk is, moet ingevolge art. 6.1.6.13 lid 2 eerst op de hoofdsom worden geïmputeerd tenzij de debiteur volgens art. 6.1.6.13 lid 1 eerst op de lopende rente heeft toegekend.
- 8) TM, t.a.p., blz. 181.
- 9) Aldus: Jac. Hijma, Nakoming van verbintenissen, Capita Nieuw Burgerlijk Wetboek, Zwolle 1982, blz. 205.
- 10) De crediteur zal er immers veelal belang bij hebben dat de toerekening conform art. 6.1.6.14 lid 1 verloopt: M.v.A. II, Parlementaire Geschiedenis NBW, Boek 6, blz. 180.
- 11) TM, t.a.p., blz. 181. Men kan dit dogmatisch duiden als het doen van afstand van het recht zich op art. 6.1.6.14 lid 2 te

beroepen. Men vergelijkte art. 6.2.4.14a en houde in het oog dat art. 3.2.3 jo 3.2.2 hier eveneens zijn invloed kan doen gelden.

- 12) Jac. Hijma, t.a.p., blz. 206.
- 13) M.v.A., t.a.p., blz. 180.
- 14) Van de kosten en de verschenen rente is slechts melding gemaakt om a contrario redeneringen te voorkomen. TM, t.a.p., blz. 182.
- 15) TM, t.a.p., blz. 182; M.v.A., t.a.p., blz. 180.
- 16) De schuldeiser kan gedeeltelijke betaling weigeren zonder in schuldeisersverzuim te geraken. TM, t.a.p., blz. 181.
- 17) M.v.A. II, Parlementaire Geschiedenis NBW, Boek 6, blz. 157.
- 18) Men zie Asser-Rutten-Hartkamp I, t.a.p., nr. 250.
- 19) Naar huidig recht is dit probleem bij mijn weten nooit met zoveel woorden aan de orde gesteld. Vgl. Asser-Rutten I, 6e druk, Zwolle 1981, blz. 343 e.v.; Hofmann-Drion-Wiersma, 8e druk, 3e oplage, Groningen, 1971, blz. 325; Pitlo-Bolweg, Verbintenissenrecht, 8e druk, Arnhem 1979, blz. 379 e.v. Als ik het goed zie wordt steeds zonder meer voor de eerste optie gekozen. Dat is bijvoorbeeld in Frankrijk geheel anders. Vgl. Code Civil annoté, ed. Fuzier-Herman, tome troisiéme (art. 1048 à 1314), Paris, 1936, ad art. 1254, blz. 610.
- 20) Vgl. W.A.K. Rank, Betaling per giro volgens NBW, een introductie, NJB 1983, blz. 1129 e.v., waartegen W. Sniijders, Betaling per giro, BW-krant jaarboek nr. 1, Leiden 1985, blz. 29.
- 21) Immers, zou de betaling eerst op de schuld van f 10.000,- worden geïmputeerd dan zou overblijven een schuld van f 5.000,- ad 16% en een schuld van f 3.000,- ad 18%. Wordt de betaling eerst op de schuld van f 3.000,- en vervolgens op die van f 10.000,- in mindering gebracht, dan resteert slechts een schuld van f 8.000,- ad 16%.
- 22) Uiteraard kan de crediteur het bedrag f 1.460,- weigeren op grond van de hem in art. 6.1.6.3 verleende bevoegdheid nu een en ander voldoening in gedeelten betekent.
- 23) De binnen het renteblok vigerende volgorde wordt weer bepaald door die welke ex art. 6.1.6.13 voor de 'hoofdverbintenissen' geldt. De post van f 540,- komt derhalve het eerst aan bod, als zijnde gevallen op de meest bezwarende schuld.
- 24) Uiteraard zal art. 6.1.6.3 ook hier zijn invloed kunnen doen gelden.
- 25) De binnen het renteblok vigerende volgorde wordt weer bepaald door die welke ex art. 6.1.6.13 voor de

'hoofdverbintenissen' geldt. De post van f 3200,- komt derhalve het eerst aan bod, als zijnde gevallen op de schuld die Knol voor de imputatie heeft aangewezen.

- 26) Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad, 22 juni 1972, 131-1, Ontwerp Benelux-Overeenkomst inzake nakoming van verbintenissen. Bijlage I: Gemeenschappelijke bepalingen, artt. 1.16 en 1.17.
- 27) Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad, 22 juni 1972, 131-1, Ontwerp Benelux-Overeenkomst inzake nakoming van verbintenissen. Bijlage II: Gemeenschappelijke M.v.T., blz. 38.
- 28) Gemeensch. M.v.T., t.a.p., blz. 38.
- 29) M.v.A., t.a.p., blz. 180.
- 30) S.N. van Opstall, Het ontwerp voor het zesde boek van het Nieuwe Burgerlijk Wetboek, WPNR 4757 (1963), blz. 97/98.
- 31) H.C.F. Schoordijk, t.a.p., blz. 133. Schoordijks beroep op de M.v.A. acht ik weinig overtuigend waar uit de door hem aangehaalde passage niet blijkt of de schuldenaar aan dezelfde schuldeiser méér dan één hoofdsom met eventueel renten en kosten is verschuldigd.
- 32) Dit impliceert wel dat de schuldenaar, die naast een hoofdsom met achterstallige rente nog een andere geldschuld aan dezelfde schuldeiser heeft, bij machte is zijn schuldeiser met die eerste schuld te laten zitten.